

Yttrande angående översiktsplan 2024 Alvesta kommun

Inledning

GOD HUSHÅLLNING MED MARK OCH VATTEN - den gröna tråden

Två stora hot för jordens välfärd som hänger ihop: klimatkrisen och krisen för biologisk mångfald

En FN-konferens om biologisk mångfald hölls 2022 i Montreal, där de viktigaste målen är att vända den negativa trenden för biologisk mångfald och att stoppa utrotningen av djur och växter. Av flera åtgärdsområden ska 30 procent av jordens yta till havs och på land skyddas till 2030. Dessutom har riksdagen tidigare antagit de globala hållbarhetsmålen (17 st.) och Agenda 2030.

För klimatet och biologisk mångfald är hushållning med mark och vatten i samband med byggnation och verksamheter nödvändigt.

För klimatet och biologisk mångfald är ett hållbart skogsbruk nödvändigt, baserat på naturnära skogsbruk, att skogen får bli äldre och att mer skog skyddas.

För klimat och biologisk mångfald är ett återställande av vattendrag nödvändigt, d v s återvätning av sumpskogar, restaurering av myrmarker, sjöar och mer skyddad areal av sumpskogar och myrar.

Friska och funktionella ekosystem är en nödvändig förutsättning för de nyttor som människan behöver, s k ekosystemtjänster. Alvesta kommun måste därför ha en mycket god kännedom om kommunens natur. Kommunen har stort behov av en kommunekolog. *Vi menar att en naturvårdsplan måste upprättas efter inventering i hela kommunen.* En sådan plan är en avgörande pusselbit för att långsiktigt ta till vara de naturtillgångar som finns i kommunen. God hushållning av mark- och vattenområden är att inte exploatera områden som endast i begränsad omfattning påverkats av människan såsom myrar, stränder längs åar och sjöar. Ofta är s k impediment mer eller mindre orörda och värdefulla för speciella växter och djur. Myrar är en fristad för fåglar som tjäder och orre. Myrar är också viktiga ur klimatsynpunkt då de i torven har bundet kol sedan tusentals år.

Kommunens utvecklingsstrategi

Globalt och årligen spenderar myndigheter subsidier för jord-, skogs- och havsbruk som skadar miljön upp till åtta gånger mer än vad man stödjer natur. Planförslaget innehåller 18 nya verksamhetsområden och 47 nya bostadsområden, men endast tre nya grönytor. Naturskyddsföreningen har under flera år sett att kommunens mark exploateras i en rasande fart. Orrakullen, affärsområdet vid Lekarydsvägen med flera är stora ytor som har barskrapats på ursprunglig natur, mest skogsmark och en del odlingsmark. Vägar byggs på stora ytor. Bostäder planeras för flera tusen personer och stora skogsområden skall därmed avverkas i Aringsås. Vi undrar om inte kommunen kan hushålla med naturmark bättre. Kan det inte finnas natur kvar i företagsområden, affärsområden och bostadsområden?

För att utveckla landsbygden anser vi att fler mindre och billiga marklägenheter borde byggas i de mindre orterna och byarna (se avsnittet under Åsnen). Vid nyanläggning av byggnader och verksamheter måste det tas mycket större hänsyn till den befintliga naturen. Allt behöver inte rensas undan för att sedan plantera nya träd.

Vatten

Det saknas mycket vad gäller vattenområden och vattenvägar i planförslaget. Det finns områden och stråk där markanvändningen har funktion att exempelvis fungera som översvämningssyta. Dessa behöver pekas ut i översiktsplanen. I klimatförändringarnas tid är det extra viktigt att ta hänsyn till vatten i planarbetet, både för att grundvattenbilda, men även för skyfalls- och översvämningsskydd. Dessa aspekter bör på övergripande nivå tas med i översiktsplanen. Om inte finns stor risk att det missas i fortsatt planering.

Moheda

I Moheda är ett bostadsområde bredvid nuvarande förskola planerat i ett skogsområde. *Vi motsätter oss att hus byggs där.* Området är en viktig lunga framförallt för barnen. Med byggnation där kommer trafiken att öka.

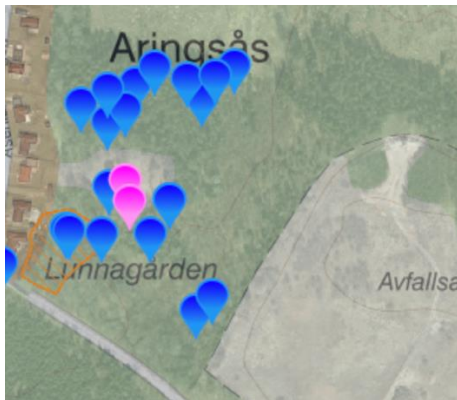
Aringsås 1.2.3

Antalet invånare i kommunen har legat runt 20 000 under en tioårsperiod. Under perioden 2020 - 2023 minskade befolkningen med 0,9%. Nybyggnation med flera tusen bostäder som Aringsås etapp 1, 2 och 3 förefaller för oss alltför storvulet. Det är också tveksamt om det är klokt att utveckla ett nytt centrum som föreslås. Det riskerar att splittra upp handeln och allmän service. Redan har ett handelsområde startats vid utfarten till väg 25. Det blir resor kors och tvärs. Vidare är det risk att de människor man hoppas attrahera finner det mer lockande att bo i Växjö. Barnafödandet hamnade under 1,5 barn/kvinna under förra året och det har aldrig skett tidigare. Det är lägsta folkökningen på 22 år. Det är alla kommuners ansvar att se till befolkningsstatistiken när man planerar kommunens utveckling och expansion. Att planera en sådan stor utveckling som Alvesta gör blir då en oansvarig hantering av befolkningens skattepengar och kommer i sin tur enbart kosta mer pengar om det inte finns några som kan flytta in i de nya bostäderna.

Det område som är tänkt att tas i anspråk för Aringsås 1, 2, 3 är mycket stort och kommer att ändra miljön i Alvesta radikalt. Kommunen skriver "På en övergripande nivå gränsar östra Alvesta till ett stort skogsområde som fungerar som rekreationsområde. Detta bör värnas som ett eller flera sammanhängande stråk samtidigt som bebyggelse flikas in där det är lämpligt". Är inte detta bondfångeri? Man kan inte äta upp kakan samtidigt som man har den kvar. Det är verkligen ett mycket stort skogsområde som Alvestaborna haft för rekreation i decennier. Hela "grönstrukturen" kommer att försvinna. Att utlova boende i naturnära läge som görs i planen är inte renhårigt. *Vi föreslår att Aringsås 1 och delar av Aringsås 2 planläggs med rejäla grönområden där djur och växter kan fortleva.*

Hela planen för Aringsås 1, 2, 3 måste revideras. En idé kan vara att lämna en ca 500 m stor zon från stranden. Då skulle delar av den gamla skogen finnas kvar. Angående Aringsås 2 föreslår vi också ett rejält grönstråk med Bruntes Hage och ekarna på andra sidan vägen, som går längs östra delen av Bruntes Hage för att möjliggöra grönstråk med ek ända från Engaholm till Prästgården. Det finns en alsumpskog och tallsumpskog vid Aringsås intill

tippen. Alsumpskogen är ett naturvärde enligt SKS. *Vi föreslår att detta område får bli kvar och att det inte dräneras vid markexploateringen i Aringsås.*

Artfynd enligt Skogsstyrelsen

Vislanda

Föreslagen översiktsplan för Vislanda känns till delar mer som beställningsjobb av enskilda verksamheter än långsiktig samhällsplanering utifrån invånare och samhällets behov.

Vi håller inte riktigt med om att ett levande centrum "...fordrar en förtätning av platser inom centrum"? Och skulle förtätning önskas kan det göras på andra sätt än att ta befintliga grönytor i anspråk, till exempel genom att bygga på befintliga hårdgjorda ytor eller omvandla befintliga bostäder. Vad Vislanda snarare behöver mer av är ökad trivsel och trevliga miljöer för att få folk att stanna, och attrahera nya invånare.

Andelen grönytor i centrum-området är redan minimalt. Centrum-parken Brända tomten gjordes exempelvis till ICA-parkering, och dessutom sågades alla större träd ner. Den är planlagd som park, men finns inte redovisad i översiktsplanen, det bör rättas.

Översiktsplanen bör följa de rekommendationer som givits i naturvärdesinventeringar kommunen själv gjort. De små ytor av värdefull natur som finns kvar i centrum måste bevaras, inte bebyggas. När det dessutom föreslagits inte mindre än fem stora andra områden för bostäder blir det än viktigare att spara det lilla av grönska och naturvärden som finns kvar i centrala Vislanda.

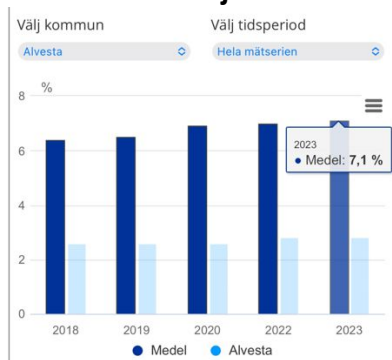
- Av särskild vikt är att området med gamla sälgar på Gröna gatan planläggs som grönområde. Området är i naturvärdesinventeringen särskilt utpekat ha stora naturvärden knutna till de gamla sälgarna, ett trädslag som även beskrivs som särskilt skyddsvärt i Vislanda. Detta lilla område utgör en livsviktig refug för fåglar, fjärilar, vildbin, humlor och andra arter, varav ett antal rödlistade.
- Den lilla ytan med äldre träd längs Storgatan föreslår vi också bevaras som grönområde. Detta är en vacker korridor med stora träd där barnen använder stigen för att ta sig till och från skolan, och kan komma bort från Storgatan. I planeringen måste tas hänsyn till hur invånarna faktiskt använder områdena, det finns en anledning till att det är en mycket välanvänd stig just här.
- Planerade bostäder vid östra esplanaden vore också bättre lämpade att omvandla till grönyta, då området har stora lövträd och fungerar som en värdefull ridå mot väg 126.

Det är viktigt att ha attraktiva entréer till Vislanda, då det ger en bild av orten. Med föreslagen plan förstärks bilden av Vislanda som en ort där industrierna styr och invånarna kommer i andra hand. Den bilden skapas idag till del av Vida som sträcker sig från landsvägen in i halva centrum, kalhygget direkt intill Tallbackens förskola, och Arnegs verksamhetstrafik på Elnarydsvägen. Översiktsplanen måste visa att det finns en vilja att skapa miljöer människor kan trivas i, inte bara ännu mer ytor för industri.

- Vi föreslår att det planerade nya verksamhetsområdet söder om Olvågen stryks och istället blir en utökning av intilliggande grönområde. Genom bättre naturnära och tätortsanpassad skogsskötsel och stigar (de flesta verkar rentav föredra att gå på Olvågen för promenader idag) kan detta bli ett välkommet rekreations-tillskott i byn.
- För att göra norra infarten till Vislanda mer attraktiv bör en väl tilltagen korridor av skog lämnas närmast väg 126. Denna kan sedan knytas samman med ett större sparat skogsområde vid knärotens växtplats och fornlämningen i södra delen. Det är ett EU-åtagande att skydda livsmiljön för orkidén knärot, och detta skulle förstärka habitatet.

Skyddad natur

Kommunen har i jämförelse med andra kommuner få områden med skyddad natur.

Datakälla: SCB

Trend: Utvecklingen går åt rätt håll sedan 2018

Senaste värdet: 2,8 % (2023)

Utgångsvärde: 2,6 % (2018)

Kommunen bör aktivt verka för att öka arealen skyddad natur.

Vi föreslår att kommunen undersöker följande områden i Alvesta tätorts närområde:

- Ädellövsboden kulturmarken i Spåningslanda
- Nyckelbiotopen mellan väg 25, väg 126, Lekarydsvägen och tätorten
- Ekområdet vid gamla dansbanan som kan knytas till Björnholmarna och Hagaparken
- Bruntes Hage på båda sidor om vägen

Andra områden:

- Kojta/Mellansjöns friluftsområde
- Svämskog i Södra Salen
- Myrar i norra Alvesta kommun, Kopparåsmyr, Flyen m fl

- Eskekärret – en helt unik alsumpskog
- Källområdet runt Bankeån (Bästerna m fl)

Nationalparken har liten landareal och önskvärt är att skyddad natur särskilt med ädellövsområden tillkommer.

Lekarydsån och Lekarydsdalen

Från Alvesta tätorts norra del och norrut präglas landskapet av Lekarydsdalen.

Det är ett varierat natur- och kulturlandskap, odlingsmark med åker och betesmark, ädellöv med ek, åstränder med sumpskog och Västermaden.

Västermaden är idag ett spännande fågelområde efter restaurering av våtmarkerna.

Naturreservatet Björnholmarna rymmer lite myrmark och skog som fått utvecklas relativt fritt och fått naturskogskaraktär. Hagaparken är en stor park med många kvaliteter. De tre delarna är sammanbundna och bildar ett fint tätortsnära rekreativområde.

Naturskyddsföreningen har två önskemål för att ytterligare gynna friluftsliv och biologisk mångfald. *Vi föreslår att två områden knyts till reservatet i Björnholmarna. Det första är ekskogen vid gamla dansbanan och det andra är sumpskogen vid Lekarydsån söder om väg 25. Ekskogen har vid inventering visats sig ha höga naturvärden. Sumpskogen vid Lekarydsån är en stor nyckelbiotop som har en viktig roll vid översvämningar men skulle också kunna erbjuda spännande vandringar i en ovanlig "vildmark".* En intressant art här är ormbunksväxten granbräken. Fågellivet rymmer bland annat kungsfiskare, mindre hackspett, rödvingetrast.

Hjärtenholms gård var en utgård till Engaholms gods. En stor del av jordbrukslandskapet med tidigare betesmarker och ängar och åkerholmar är igenväxande. De största naturvärdena är idag knutna till lövträden, med många äldre ädellövträd, främst ek men också gammal alm, lönn och hassel. Exempel på noterade arter är hasselmus, liten blekspik, sotlav, koralltaggvamp, kandelabersvamp, oxtungsvamp och veckticka. Området har stora natur- och kulturvärden som bör behandlas varsamt. *Inga verksamheter som förändrar bilden av jordbrukslandskapet eller lövskogarna bör tillåtas.* Före sjösänkningen passerade Lekarydsån två sjöar: Södersjön och Byasjön. *Kommunen skulle kunna utreda om de går att återställa på något sätt.*

Lekaryd

Föreslagen bebyggelse "Lekaryd norra" ligger i riksintresset "Hjärnanäs-Dansjö-Gåvetorp-Spåningslanda" (se länsstyrelsens rapport). Det betyder att landskapets småskalighet skall vara vägledande vid eventuell ny bebyggelse. Nya byggnader skall uppföras punktvis och integreras i den befintliga bebyggelsen. Lekaryds öppna jordbruksmark längs åschrönet och slutningen är av stort värde för landskapsbilden och landskapets historia. "Lekaryd norra" riskerar också att påverka landskapet vid Gåvetorps gård. Herrgårdsmiljön är en väsentlig del i Riksintresset. Fortsatt jordbruk bör aktivt stödjas. Föreslagen bebyggelse, 75 - 100 tomter, kommer att kraftigt påverka riksintresset. Bebyggelsen kommer också att innebära att en 70 - 90-årig barrskog i mycket blockig terräng kommer att avverkas. Skogen är en viktig resurs för närboende och bör skötas skonsamt, dvs inte kalavverkas. Den har stora skönhetsvärden med sina stora block och terrängvariation.

Vi föreslår att området stryks.

Lekaryds "John Bauerskog"

Mellansjöns och Kojtasjöns friluftsområde

Under lång tid har området vid Mellansjön och Kojtasjön utvecklats till ett populärt friluftsområde i samarbete mellan Kojta- och Mellansjöns förening och Växjö stift. Naturvärdet är mycket högt vilket de många rödlistade arterna (idag 58 st) visar. De flesta sällsynta arterna är knutna till stränderna. Mest omtalad är den vackra blomman klockgentiana som finns vid båda sjöarna.

När det gäller skogen är två områden intressanta. Ett område har mycket högt naturvärde, "skogvaktarskogen" Området rymmer magnifika 150-åriga tallar och många ovanliga skogsarter som blivit allt ovanligare i produktionslandskapet. Skogen på åsen är också värdefull för natur och friluftsliv. Tallskogen här har en ålder av 136 år (såddes år 1888) och närmar sig en ålder då den börjar bli naturvärdesintressant. I dagens skogslandskap avverkas tallarna vid åldrar runt 70 år. En art som räknas som signalart, blomkålssvamp, har redan rikligt börjat dyka upp. Positivt är att denna tallskog, som inte påverkades av stormen, inte har avverkats av Växjö stift. Den har lämnats för naturvård efter önskemål från Kojta- och Mellansjöns förening. Föreningen har också fört fram önskemål om att de övriga gamla tallarna på åsen ska få stå kvar som naturvårdsträd.

I övrigt bedriver Växjö stift produktionsskogsbruk med sk förstärkt hänsyn. Det innebär kalhyggen och monokulturer av gran eller tall. Naturskyddsföreningen anser att friluftsområdet blivit så etablerat och har så stora kvaliteter att skogsbruket skall ställas om till naturnära skogsbruk och de värdefullaste delarna avsättas eller skötas för naturvård. På så vis förenas kvaliteterna friluftsliv, biologisk mångfald och klimatnytta.

I och med att kommunen köpte den närliggande Kojtadammen ("Hålan"), med dess dubbla värden biologisk mångfald och bad- och rekreation, förstärks värdet av Kojta-Mellansjön som lokalt, kommunalt och regionalt friluftsområde.

Vi föreslår att kommunen och Stiftet utreder och diskuterar tillskapandet av ett kommunalt naturreservat eller något liknande alternativ.

Bruntes Hage

Idag ett populärt promenadstråk i östra Alvesta. *Vi föreslår att kommunen utreder möjligheten att skapa ett naturreservat, som utökas med området öster om vägen.* Med ökat boende i östra Alvesta blir det ökat tryck på Bruntes Hage med den storlek den har idag, så en utvidgning är önskvärd.

Det östra området har rikligt med ek i olika åldrar och tillsammans med det blockiga och spännande partiet på östrasidan blir det mer helgjutet som reservat.

Ekar i Bruntes hage på västra och östra sidan av vägen (inventering 2022-2024)

Spåningslanda

Ingår i riksintresset för kulturmiljö "Hjärtanäs-Dansjö-Gåvetorp-Spåningslanda". Präglas av gammalt odlingslandskap och gravfält från brons- och järnålder. Arkeologiskt intressanta områden bör framhävas och skötas. Sedan lång tid har Spåningslanda varit rekreationsområde. Vandring, löpning, bad, skidåkning, mountainbikecykling, svamp- och bärplockning är några aktiviteter som många Alvestabor uppskattar där. Lövskogarna kan fortsatt restaureras. Särskilt intressant är hassel och ekskog från stallet ned till sjön. En del är klassat som naturvärde av SKS. Stallens verksamhet är viktig för att hålla landskapet öppet. Ovanliga fynd som gjorts är päronulota (en mossa), blekticka (svamp på ek). På vägrenarna kan man hitta slättegubbe, slätterfibbla, svinrot, grönvit nattviol, ängsvädd och ängsskallra. Fåglar man kan träffa på är storlom, drillsnäppa, gråtrut, spillkråka och stjärtmes. *Naturskyddsföreningen förslår att skogsbete prövas. Vi föreslår att området på sikt blir reservat för att trygga skötsel och att området säkras för friluftsliv och biologisk mångfald.*

Kloster

Kloster är ett av kommunens finaste friluftsområden med höga naturvärden och säregen historia. Det ligger vackert på en rullstensås. Kommunen har här gjort iordning stigar och info-tavlor som välkomnar besökaren. För området är det viktigt att även den säregna historien med Klosters röstskola får vara levande. Byggnader och rester av röstskolans verksamhet måste tas väl om hand. Väster om grusvägen ligger en sänka med ekar (med rödlistade arter) som borde röjas så att ekarna hålls friska. *Föreningen anser att det inte är lämpligt att exploatera området med byggnation strax väster om själva Klosterområdet som är föreslaget. Det riskerar att spoliära den fina Klostermiljön.*

Hanaslöv

Hanaslöv är ett regionalt viktigt centra för friluftsliv, framförallt skidåkning. *I arbetet med Hanaslöv saknar vi en plan för biologisk mångfald.* Här borde det finnas möjligheter att utveckla skogsmiljöer med blandskog som så småningom får höga naturvärden.

LIS-områden

Kommunen har många vattendrag med vackra stränder. Det är en fantastisk tillgång för rekreation, skönhet, fiske och bad. För flertalet växter och djur är det en livsnödvändig miljö. Stränderna fungerar som gröna korridorer för spridning och där hittar många djur också föda och skydd.

Strandskydd runt vattendrag har varit en viktig lagstiftning som gjort att vi har så mycket fina stränder kvar. I många länder är stränderna helt privatiserade och otillgängliga för såväl människor som växter och djur.

Det är god hushållning med mark och vatten att värna om strandskyddet.

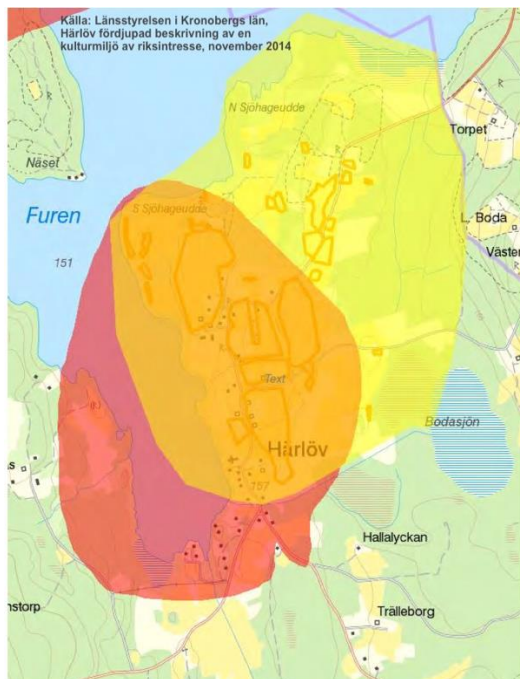
Bebyggelse och/eller verksamheter vid eller nära vattenkanten innebär förlorade habitat och för med sig störningar såsom buller, husdjur, båttrafik, markförändringar (grävning, sprängning, importerat grus och jord), främmande och invasiva växter.

Det går att bygga attraktiva sjö- och naturnära boenden utanför strandskyddet. Genom att anlägga stigar och cykelvägar och badplatser kan både människor och växter och djur få nytta av stränderna.

Översvämningar efter skyfall kommer sannolikt att bli allt vanligare med förändrat klimat. Stränder som kan ta emot stora mängder vatten dvs en stor svämzon är viktig för att mildra översvämningens skador. Bostäder är då klart olämpliga om de har hårdytor. För att inte tala om skador på hus och tomter. För några år sedan låg sommarstugeområden i Salen under vatten.

Furen

De föreslagna LIS-områdena i Furen tas bort. Det finns redan två områden som är bebyggda med upphävt strandskydd. Nya exploaterade områden skulle kraftigt påverka sjöns natur- och kulturvärde. Området vid Härlöv är av riksintresse som kulturmiljö. Kulturmiljön med odlingslandskapet har också stora naturvärden. Ett exempel är betade områden med äldre ek. Stränderna och strandskogarna är särskilt viktiga för fågellivet i Furen med hornuggla, fiskgjuse, gråtrut, kricka, buskskvätta, enkelbeckasin, sävsparv, drillsnäppa, havsörn, hussvala, mindre hackspett, spillkråka, tofsvipa, entita, gulsparv, rörsångare, flodsångare, rödvingetrast och tornseglare (alla rödlistade!)

Stråken

Föreslaget LIS-område tas bort i södra Stråken.

Sjöborgens fina gårdsmiljö riskerar att kraftigt förändras. Västerut finns opåverkade stränder och skogspartier och ett biotopskyddsområde.

Sjöatorpssjön

Här finns redan ett område med upphävt strandskydd med lediga tomter. *Inga nya LIS-områden bör bildas.* Särskilt viktigt är att udden Gravanäs och udden väster om Hjortsbergagården inte exploateras. På Gravanäs finns stora natur- och kulturvärden med bland annat hasselmus och ljungögontröst.

Tjurken

Tjurken är en väldigt stilla sjö, med exempelvis storlom. Att exploatera östra stranden skulle kraftigt påverka naturlivet och lugnet, och sannolikt göra området mindre attraktivt för utländska besökare i stugorna och badplatsen i södra änden av sjön.

Åsnen och bokskogarna

Åsnens nationalpark är en fantastisk tillgång för Alvesta kommuns natur och invånare. Bokskogen i nationalparken är unik. Endast i Hallands län kan man finna några få liknande områden bokskog. Landarealen i nationalparken är alldeles för liten för att den säregna floran, fungan och faunan runt Åsnen skall vara tryggad. Ett alltför stort antal besökare riskerar också att negativt påverka det man skyddat. *Kommunen bör verka för att miljöer med bok ökar särskilt runt Åsnen.*

Ytterligare synpunkter på miljön runt Åsnen och södra delen av kommunen.

- *Kommunen bör verka för byggnation av mindre och billiga marklägenheter (generationsväxlingsbostäder) i de mindre byarna, dit äldre personer med stora hus på landsbygden kan flytta när de blir gamla och inte kan/vill bo kvar i sina hus. Detta*

frigör större bostäder på landsbygden samtidigt som det kan ge de äldre ökad social kontakt och samtidigt förenkla för hemtjänst mm. De frigjorda husen kan skapa möjlighet för inflyttning av t ex barnfamiljer eller mindre företagare med behov av större bostadsytor till rimliga kostnader.

- Avsnitt för förändrad avloppsförsörjning saknas helt i översiktsplanen. På spillvattennäten finns ett antal pumpstationer som kan utgöra en risk för omgivningen i händelse av ledningsläckage, pumphaveri eller långvariga strömavbrott. I stort sett alla pumpstationer är försedda med bräddavlopp som avleder spillvattnet ut i naturen för att skydda pumpstationen eller anslutna fastigheter från översvämningar. I de fall att spillvattnet kan utgöra en risk för föroreningskänsliga områden (vattentäkter, badplatser, friluftsområden, vattenområden) *bör åtgärder vidtas för att minska riskerna* genom t ex anläggande av bräddmagasin, installation av reservverk mm.
- Finns det kvar områden med kombinerat (dagvatten anslutet till avloppsledningen) ledningsnät? Dessa bör snarast saneras.
- Finns det omvandlingsområden eller fritidsområden där VA-frågan behöver lösas?
- *Bygga ut VA-nät mellan Hulevik – Torne som alternativ till nytt avloppsverk i Hulevik.* Avloppsanläggningen i Hulevik är i dåligt skick och utgör en tydlig föroreningskälla för sjön och Nationalparken och måste åtgärdas inom en snar framtid. Avsaknaden av VA-försörjning utmed Åsnens västra sida sätter idag stopp för nybyggnation. **Tack vare terrängförhållandena så skulle det vara möjligt att skapa många attraktiva tomter med sjöutsikt (och utan risk för översvämning) utan att komma nära strandkyddat område.** Investeringskostnaden för en överföringsledning bör utredas där man då också tar hänsyn till möjligheten att etablera ett nytt verksamhetsområde utmed Åsnens västra strand.
- *Breddning av den enskilda vägen (17 934) Torne – Hulevik* är viktigt både för näringsverksamheter och boende i området. Det är också en av de vägar som turister hänvisas till för att nå Trollberget vid Åsnens Nationalpark. Det är också ett krav från Trafikverket för att överta skötsel och underhåll av vägen, som idag är mer trafikerad än den parallella "Holländarvägen" som Trafikverket ansvarar för.
- Bildandet av Nationalparken i Åsnen har bidragit till en kraftigt ökande besöksström till området. Det är bra att flertalet besökare leds till de två entréerna men samtidigt har antalet besökare på sjön ökat. Det är positivt för lokala näringsidkare men innebär också ökad störning på det känsliga fågellivet. Det händer tyvärr alltför ofta att besökare struntar i bestämmelserna om fågelskyddsområden mm. *Länsstyrelsen bör se över möjligheten att med bestämmelser och ökad tillsyn samt eventuellt direkt avspärning styra aktiviteterna i området runt Nationalparken så att det finns områden som skyddas mot mänsklig aktivitet som stör fågellivet.*
- Det föreslagna LIS-området i Horgenäs riskerar att påverka ett av få kvarvarande områden runt Åsnen med lågt bebyggelsetryck och få besökare. Åsnen är ett av Nordeuropas viktigaste häckningsområden för bl a fiskgjuse och storlom, fågelarter som minskat kraftigt de senaste årtiondena. Förutom brunifieringen av sjön har troligen den ökade turismen bidragit till minskningen av fågelbestånden. *Det är därför viktigt att skydda kvarvarande områden där fågelfaunan kan fortleva utan störning.*

Grönstruktur (se också under Åsnen)

Ädellöv

Ännu på 1700-talet var stora delar av Kronoberg täckt av lövskogar främst med ek och bok. Idag utgör ädellövskog 1% av den svenska skogsmarken. Ädellövskog är en av världens mest hotade miljöer då man räknar med att endast 0,2% återstår av de ursprungliga ädellövskogarna i Centraleuropa. Sverige har en ovanligt stor andel av Europas jätteträd, framför allt grova ekar. Vi har på så vis ett särskilt ansvar för eken och dess invånare. Fram till 1800-talets mitt var gamla ekar vanliga, men fram till 1940-talet avverkades hundratusentals äldre ekar. Därför finns ett stort åldersglapp mellan de äldsta ekarna och yngre generationer. Det är först när ädellövträden blir 200 - 250 år som de har förutsättningar för en rikare mångfald. Äldre ekar kan vara hem för över 1000 olika arter. Eken är det viktigaste trädslaget för artbevarande i Sydsverige.

Kommunen har flera ekområden med höga naturvärden som Engaholm, runt Dansjön och runt Åsnen för att nämna några. Större delen av ekområdena följer rullstensåsarna på västra sidan av Salen och Åsnen. Det är angeläget att dessa ekområden beaktas vid planering av grönområden. Kommunen har goda möjligheter att gynna växter och djur knutna till äldre ekar så att de kan sprida sig till områden med yngre ek.

Att utöka arealen ek och annat ädellöv är en viktig uppgift för Alvesta kommun.

Ängsmark

Det finns i Sverige idag ungefär 7 000 ha ängsmark kvar, vilket kan jämföras med 1 miljon ha vid 1800-talets slut. Av naturbetesmark finns idag mindre än 5 procent kvar jämfört med i mitten av 1800-talet. Åkrar i det moderna jordbruket drivs som monokulturer och har mycket lite av biologisk mångfald.

Flora och faunan i ängsmarker dominerade landsbygden före det moderna jordbruket. För att rädda denna skatt av biologisk mångfald och kultur är det önskvärt att hitta ytor där ängsfloran kan fortleva. Kommunen har gjort en del bra insatser för ängsväxterna. Vi önskar att kommunen fortsätter på inslagna vägen på tre sätt.

1. Magra vägrenar inklusive banvallsleden kan hysa en del av ängsväxterna. *Fortsatta inventeringar av blomrika vägkanter och banvallsleden är önskvärt och att viktiga delar får lämplig skötsel.*
2. Skötsel av kommunal ängsmark. Särskilt värdefulla områden är Bruntes Hage och Prästängen som slås med slåttermaskin. Kommunen har också mindre ängsområden som delvis har såtts med ängsfröer t ex i Moheda (Mäster Skölds väg bl a), Alvesta (rondellen m fl), Vislanda (vid stationslänterna) och i Grimslöv vid generationsparken. Det är glädjande att kommunen på så vis ökar den biologiska mångfalden samtidigt som stadsmiljön blir mer levande och vackrare. Ängsområdena är emellertid fragmenterade vilket innebär att växter och framför allt insekter har svårt att sprida sig mellan områdena. *Naturskyddsföreningen föreslår att kommunen genomgripande går igenom grönstrukturen i tätorten för att se hur fler ytor kan samverka* för att skapa möjligheter för ängsväxterna och dess insekter till exempel vid ängspartiet på Högåsen. Man kan också titta på områden runt Prästängen och Bruntes Hage så att dessa ängsytor kan kopplas till andra grönytor.
3. Ängar och naturbetesmarker är vackra miljöer och vittnar om en levande kulturbygd. Kommunen bör uppmärksamma sådana områden.

Prästängen

Skogsmark

En helt dominerande del av skogslandskapet är idag täta och mycket artfattiga produktionsskogar av gran och tall.

Att ha nära till skogen är något stort. Kommunens tätortsnära skogar har mycket stor betydelse för människors välmående. Dessa skogsområden skall skötas med naturnära skogsbruk för friluftsliv och biologisk mångfald.

Förutom Björnholmarna undrar vi vilka barrskogar som kommunen skall sköta som tätortsnära skogar?

Anpassning till förändrat klimat

Kommunen ska verka för att etablera mer grönska i tätorterna, vilket kommer att förbättra miljön för både människor och naturen. *Naturskyddsföreningen önskar att kommunen i första hand sparar lämpliga träd som redan finns och i andra hand planterar inhemska arter av lokalt ursprung, eftersom dessa gynnar vår biologiska mångfald och därmed bidrar till att bevara/skapa spridningskorridorer.*

Planen saknar vattenområden och vattenvägar. Det finns områden och stråk där markanvändningen har funktion, som exempelvis att fungera som översvämningssyta. Dessa behöver pekats ut i översiktsplanen. Vad händer om sådana områden bebyggs? Vart tar vattnet vägen? I klimatförändringarnas tid är det extra viktigt att ta hänsyn till vatten i planarbetet, både för att grundvattenbildas, men även för skyfalls- och översvämningsskydd. Dessa aspekter bör på övergripande nivå tas med i översiktsplanen. Om inte detta redovisas här finns stor risk att det missas i fortsatt planering.

Skog vid Orrakullen

En mindre skog planeras som industrimark. *Vi föreslår att den får vara kvar och att ett grönt stråk skapas längs Värnamovägen från Rönnedal mot rondellen.* En cykelväg kan iordningsställas i detta gröna stråk. Detta kan bli en välkommande infart till Alvesta.

Vind och solkraft

Vindkraft

Alvesta kommun har i Lyngsåsa en stor vindkraftspark i kommunens enda riksintresse för vindkraft. Det är ett viktigt bidrag till kommunens elförsörjning.

Utöver riksintresset har kommunen pekat ut några områden som anses lämpliga. *Vi anser att inga nya vindkraftsparker skall anläggas särskilt som de föreslagna områdena kraftigt påverkar värdefulla naturområden.*

Det är då lämpligare att sätta upp enstaka vindkraftverk på redan exploaterade områden.

Områden vid **Lyåsa** ligger nära såväl Natura2000-området i Lyåsa som myrmiljöer österut. De senare miljöerna har den unika kvaliteten att det är tysta miljöer (något som tidigare ÖP sökte värna om).

*Att sätta upp en vindkraftspark som **Bräkentorp** (söder om Härlatorp) i en i huvudsak oexploaterad myr anser vi förkastligt.*

För det första binder myrområdet stora mängder kol i torven. Tanken med vindkraft är ju att ersätta fossila bränslens utsläpp av koldioxid. Att då exploatera en myr med vägar, fundament och dikningar verkar – just det, inte klokt!

För det andra är detta myrområde en viktig fortplantningsplats för tjäder och orre och annat vilt. Bland annat har tjäderkycklingar påträffats här.

För det tredje är detta område också ett tyst område.

För det fjärde är den relativt opåverkad av dikningar. Dom flesta myrar i Alvesta kommun är kraftigt påverkade av utdikningar.

Solkraftsparker

Vi anser det helt rätt att kommunen verkar för att solenergianläggningar ska placeras på byggnader, parkeringsplatser och vid industrier. *Vi tycker att installation av solenergi ska vara en förutsättning för nyetablering av industri/verksamhets- och flerfamiljsbostäder.* Vi vill dock uttrycka oro över att vissa planerade solenergiprojekt inom kommunen kommer att ligga på jordbruksmark eller på skogsmark. En del mark som klassificeras som impediment, såsom myrmark, är viktig för kolinlagring. Impediment är också oftast relativt opåverkad mark.

Trafik

Cykelvägar

Den omfattande biltrafiken idag runt Alvesta gör det svårt och obehagligt att cykla på väg 126 och väg 707 och på väg 25 får man inte cykla. *Vi föreslår att cykelvägar ordnas från Alvesta till Växjö, Gemla, Moheda och Vislanda.*

Trafik genom Alvesta

Tung trafik går frekvent genom Alvestas centrala delar. *Det är angeläget att den tunga trafiken leds utanför Alvestas centrum.*

Naturskyddsföreningen i Alvesta

Styrelsen

Bilaga

Ur miljöbalken

1. Miljöbalken skall tillämpas så att människors hälsa och miljön skyddas mot skador och olägenheter oavsett om dessa orsakas av föroreningar eller annan påverkan,
2. värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas,
3. den biologiska mångfalden bevaras,
4. mark, vatten och fysisk miljö i övrigt används så att en från ekologisk, social, kulturell och samhällsekonomisk synpunkt långsiktigt god hushållning tryggas, och
5. återanvändning och återvinning liksom annan hushållning med material, råvaror och energi främjas så att ett kretslopp uppnås.